

Migrantenvrouwen zijn de nieuwe, stille globalisten, zegt **Fenna Ulichki**, GroenLinks-raadslid in Amsterdam en oud-voorzitter van de Marokkaanse Vrouwenvereniging Nederland.

‘Migrantenvrouw is strijdlustig’

Globalisten, dat zijn toch mondige snelle jongens die iets ingewikkelds doen achter een computer en bijvoorbeeld een miljoenenproject opzetten in Dubai? Bij migrantenvrouwen denken we aan schimmen op straat of juist aan zeer geëmancipeerde moslima's die met hoofddoek en al opkomen voor hun geloof. Maar migrantenvrouwen zijn de nieuwe, onzichtbare globalisten.

Ze organiseren kleine projecten in het land van herkomst, sturen geld en goederen of lobbyen voor de verandering van positie van vrouwen.

Uit onderzoek van Mama Cash, een financieringsfonds voor vrouwen, blijkt dat er in heel Europa initiatieven zijn waarbij vrouwen iets teruggeven aan het land van herkomst. Ze zetten projecten op als Hirda, een voorlichtingsproject in Somalië over besnijdenis, of de Burundian Women for Peace and Development, een politiek participatieprogramma in Burundi. Als je de vrouw die de motor is achter dit project, op straat ziet lopen, zou je denken: dat is een schim. Maar zodra ze haar mond opendoet, weet je beter.

Migrantenvrouwen zijn ver-

nieuwend, we kunnen veel van ze leren. Door hun migratie-ervaring hebben deze vrouwen competenties opgebouwd. Hun verdienste is dat ze kunnen switchen tussen netwerken en leefwerelden. Het is een principe van wederkerigheid, vrouwen nemen kennis, ervaring en passie mee terug. In Marokko kregen vrouwen bijvoorbeeld het idee een vrouwenrechtswinkel te beginnen, en daarna realiseerden ze zich dat er hier ook een zou moeten komen.

Het debat over vrouwenrechten is de laatste jaren teruggebracht tot een welles-nietes discussie over de tolerantie van de islam ten aanzien van vrouwen. We hebben het te vaak over hoe cultuur en religie vrouwen belemmeren om te gaan werken of in te burgeren.

Doordat migrantenvrouwen in twee culturen leven en zich inzetten in het land van herkomst kunnen ze een meer universele blik ontwikkelen over vrouwenrechten. De vrouwenrechtenstrijd in Marokko gaat, anders dan hier, niet alleen om het recht op religie en het dragen van een hoofddoekje, maar ook om het recht op zorg, op juridische en financiële zelfstandigheid.

Feminisme moet weer een strijd van alle vrouwen samen zijn

Migrantenvrouwen kunnen zo de witte emancipatiebeweging in Nederland een spiegel voorhouden: ook hier is nog veel te doen.

De emancipatie is af, hoor je vaak, De Geus zei het ook vorig jaar. Maar we zijn niet klaar. Migrantenvrouwen kunnen laten zien dat rechten verworvenheden zijn die je via strijd bereikt en die je moet bewaken. Strijdlust, dat kunnen we leren van ze. Nog steeds heeft 70 procent van de vrouwen in Nederland relatief minder loon dan een man.

Dat universeel rechten van vrouwen worden geschonden, zie je hier niet terug in het debat. Feminisme is niet iets wat het individu aangaat maar de hele samenleving. Een witte vrouw zegt: ik heb alles bereikt en die Marokkaanse of Turkse vrouw moet het zelf maar regelen. De emancipatiestrijd was ooit een strijd van alle vrouwen. Die verbondenheid zou weer moeten opleven.

Migrantenvrouwen zijn geen restgroep van de samenleving, maar vormen een spiegel voor de witte emancipatiebeweging. Door die spiegel worden we er ons mis-schieten van bewust dat verworven rechten niet vanzelfsprekend zijn.'

Fenna Ulichki Foto Jean-Pierre Jans/de Volkskrant